

Finansdepartementet
Skatte-och tullavdelningen
103 33 Stockholm
Sverige

Beredningsdatum
2018-11-13

Magnus Lundberg
+46725776761
magnus.lundberg@tco.se

F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49)

Fi2018/02428/S3

TCO har tagit del av F-skatteutredningens delbetänkande F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49). TCO lämnar kommentarer och synpunkter på de förslag eller konsekvenser av förslaget som är av särskilt intresse för TCO.

7 Falska egenföretagare

TCO:s uppfattning är att falskt egenföretagarskap kan få stora konsekvenser på arbetsmarknaden. TCO:s principiella inställning och utgångspunkt är att det arbetsrättsliga arbetstagarbegreppet är tvingande och att arbetsgivaransvar i princip inte kan avtalas bort genom konstruktioner med falska egenföretagare. Det vedertagna angreppssättet i tvister av aktuellt slag är därför att efter en sedvanlig arbetsrättslig analys bestämma vem som eventuellt är arbetsgivare. När bedömningen väl är gjord, och det kan konstateras att det rör sig om ett anställningsförhållande eller ett förhållande jämställt därmed, är de juridiska utgångspunkterna de samma som vid ett reguljärt anställningsförhållande. I praktiken kan dock upplägg med falska egenföretagare vara problematiska, då de bl.a. kan leda till att arbetsutföraren missuppfattar sin rättsliga status och sina rättigheter, vilket i sin tur riskerar att göra det tvingande arbetstagarbegreppet dispositivt i praktiken. Konstruktioner med falska egenföretagare leder sannolikt även till oönskade effekter inom socialförsäkringssystemet och andra rättsområden.

9 Utredningens analys och bedömning

När det gäller frågan om falska egenföretagare är det utredningens bedömning att förekomsten förekommer på den svenska arbetsmarknaden, men att omfattningen på grund av kvantifierings- och uppskattningsproblem är oviss. TCO instämmer i den bedömningen.

Utredningens bedömning är vidare att vissa lagstiftningsåtgärder, exempelvis de nya reglerna om utstationering av arbetstagare som trädde i kraft den 1 juli 2017, kan påverka förekomsten och utvecklingen av företeelsen falska egenföretagare. Som exempel pekar utredningen på risken att mindre seriösa arbetsgivare anlitar uppdragstagare med godkännande för F-skatt, och sedan låter dessa arbeta under anställningsliknande förhållanden, i syfte att undgå de minimivillkor som föreskrivs enligt lag (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

Den slutliga bedömningen från utredningens sida vad gäller frågan om falska egenföretagare är att utformningen av F-skattesystemet uppfattas kunna leda till falskt egenföretagande och, även om det inte är möjligt att kvantifiera i vilken utsträckning systemet kan ge sådana effekter, att det av den anledningen finns skäl att överväga ändringar i bestämmelserna om F-skatt i syfte att motverka risken för skattefusk och skatteundandragande.

TCO anser att det är viktigt att skattefusk och skatteundandragande motarbetas. Däremot är det problematiskt att grunda en ändring av lagstiftningen på ett problem som man ännu inte vet mycket om. Enligt utredaren går det varken att kvantifiera eller ens uppskatta omfattningen av falskt företagande. Den kunskapen är nödvändig för att kunna säkerställa om F-skattesystemet har en betydande inverkan på falska egenföretagare. TCO instämmer i utredningens bedömning av vilka frågor som i det fortsatta arbetet bör belysas för att utredningen ska kunna ta ställning till om F-skattesystemet behöver ändras, och ställer sig bakom utredningens ansats att göra en djupare kartläggning av eventuella problem med F-skattesystemet.

I detta sammanhang vill TCO framhålla att eventuella lagförslag måste genomföras och utformas på ett sätt som varken direkt eller indirekt inverkar på de tvingande arbetstagar- och arbetsgivarbegreppen i arbetsrättslig mening eller parternas möjligheter att ta fram kollektivavtalslösningar på arbetsrättens område. Därutöver måste eventuella lagförslag föregås av en konsekvensanalys kopplad till företagarnas villkor i stort, dvs. effekter på regelbördan och kostnaden för efterlevnad. F-skattesystemet fungerar väl för den absoluta majoriteten av Sveriges företagare. Ändringar i lagstiftningen som påverkar även deras verksamhet måste göras med stor försiktighet.

Oavsett vilka eventuella åtgärder utredningen kommer föreslå så är det av största vikt att det är tydligt att ett godkännande för F-skatt inte har betydelse för om en person ska betraktas som arbetstagare arbetsrättsligt utan att ett beslut om F-skatt endast avser att en person ska beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet.

TCO gör bedömningen att möjligheten att ansöka om F-skatt inte bör kompliceras till den grad att personer avstår från att ansöka. Den fortsatta utredningen måste därför noga överväga vilka konsekvenser ändringar i reglerna om F-skatt kan få för enskilda, särskilt med tanke på att en regeländring kommer gälla alla personer som ansöker om F-skatt. Om det blir krångligt att bli godkänd för F-skatt så skulle det exempelvis kunna få till effekt att fler personer istället väljer att bli egenanställda. Utredningen pekar på att det måste vara tydligt vilka villkor som gäller för egenanställda och vilket ansvar egenanställningsföretag ska ta men att det ligger utanför utredningsuppdraget att lämna förslag på det arbetsrättsliga området. Utredningen understryker dock vikten av att utvecklingen på området noga följs. Om utredningen föreslår ändringar i bestämmelserna om F-skatt, med konsekvensen att antalet egenanställda ökar till följd av en sådan regeländring, är det än mer angeläget att utreda vilket ansvar egenanställningsföretag har för sina anställda.

När det gäller frågan om egenanställning eller liknande är det utredningens bedömning att den gjorda analysen inte visar att bestämmelserna om F-skatt behöver ändras i syfte att bekämpa skattefusk eller –undandragande. TCO har inga invändningar mot bedömningen.

Eva Nordmark

Ordförande

Magnus Lundberg

Jurist